

SPOMIN SLOVENIJE

SLOVENSKA NACIONALNA LISTA – UNESCO SPOMIN SVETA

MEMORY OF SPOMIN
THE WORLD SVETA

HERBARIJSKA KNJIGA JANEZA KRSTNIKA FLYSSERJA, 1696

PRIRODOSLOVNI MUZEJ SLOVENIJE

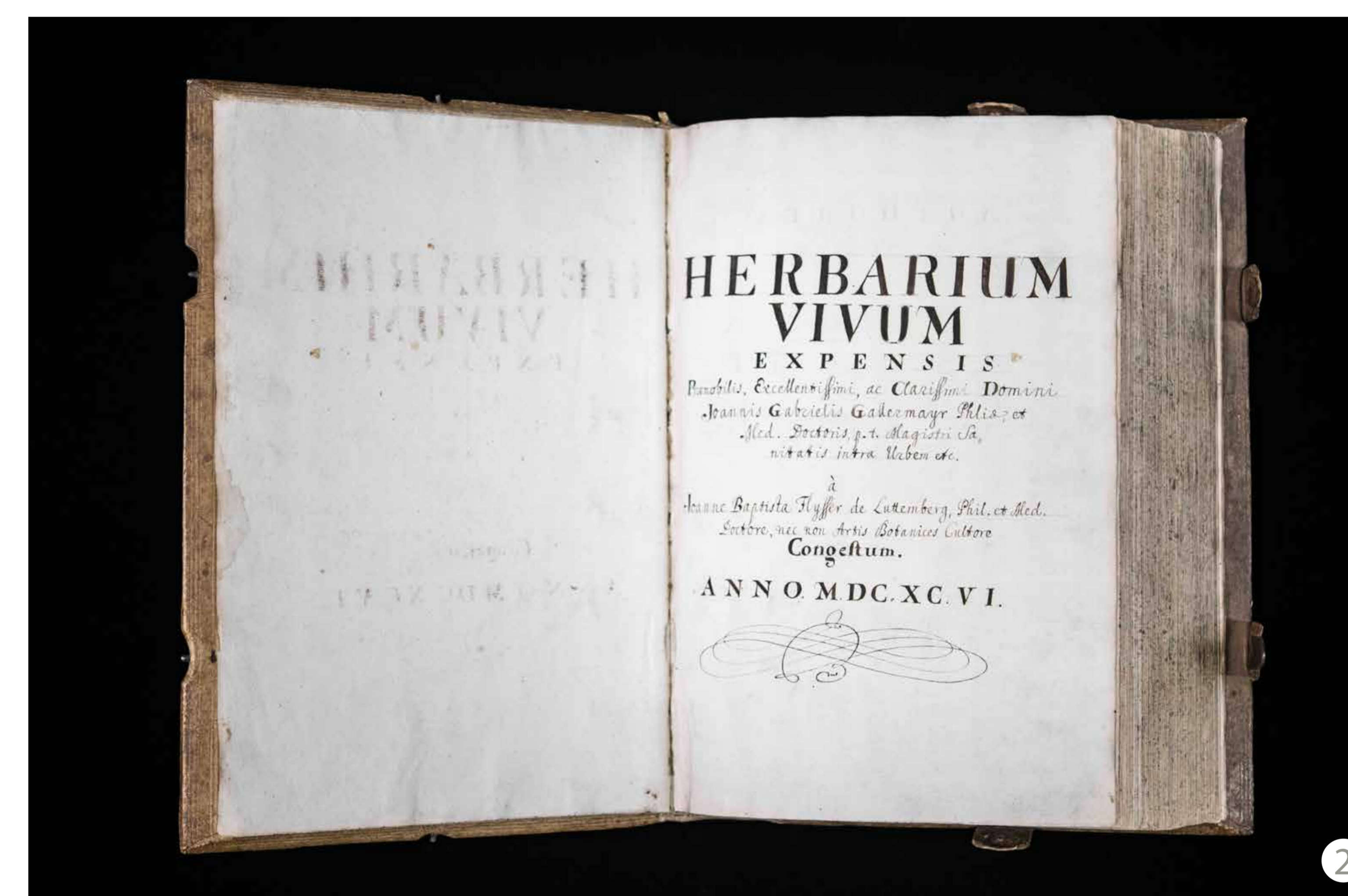

1

Herbarijska knjiga Janeza Krstnika Flysserja iz leta 1696 je najstarejši herbarij na Slovenskem. Razvoj tehnike sušenja rastlin med papirjem pod obtežitvijo sega v 16. stoletje. Omogočila je trajno hranjenje rastlinskega materiala in začetke znanstvenega dokumentiranja rastlinskih vrst. Flysserjev herbarij nazorno dokumentira, kako so izdelovali in imenovali prve zbirke posušenih rastlin, ki so bile sprva vezane v herbarijske knjige. Knjiga obsega 204 strani z 993 razmeroma dobro ohranjenimi rastlinami, ki so razporejene po abecednem redu latinskih imen. Čeprav v herbariju ni podatkov o nahajališčih, strokovnjaki ocenjujejo, da so bile rastline najverjetneje nabrane na območju nekdanje Beneške republike, nekaj pa je tudi okrasnih in gojenih vrst.

Za poimenovanje rastlin je Flysser uporabil večino takrat razpoložljive strokovne literature, ki so jo napisali znani svetovni naravoslovci od antike do renesanse, latinska imena pa je ponekod dopolnil tudi z nemškimi. S herbarijem sta neposredno povezana tudi njegova lastnika, pomembna kranjska naravoslovca, brata Žiga in Karel Zois, ki sta prva zbirala slovenska (kranjska) imena za poimenovanje rastlin. Po njuni zaslugi je herbarij ostal na Kranjskem in je danes shranjen v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.

Herbarijska knjiga Janeza Krstnika Flysserja je eden najstarejših dokumentov o stopnji razvoja botanike in začetkih naravoslovnega delovanja v 17. stoletju pri nas ter ima poleg znanstvene tudi veliko kulturno in zgodovinsko vrednost.

2

4

3

1. Flysserjev herbarij je velika knjiga z lesenimi, v usnje vezanimi platnicami. Foto: David Kunc.

2. Na naslovni strani je zapisano, da je zbirko živih rastlin uredil Janez Krstnik Flysser, doktor filozofije in medicine iz Ljutomera, na stroške Janeza Gabrijela Gallermayerja, učitelja filozofije in doktorja medicine, tedaj javnega zdravnika. Z rimskimi številkami je zapisana letnica 1696. Foto: David Kunc.

3. V herbariju je nekaj splošno razširjenih alpskih vrst, na primer planika (*Leontopodium alpinum*). Socvetja planike so botanike verjetno spominjala na levje tačke, zato so jih poimenovali leontopodium (grško *leon* »lev«, *podion* »tačka«). Foto: David Kunc.

4. V herbariju je primerek krompirja (*Solanum tuberosum*). Vrsta izvira iz Amerike, od koder so jo v prvi polovici 16. stoletja v Evropo verjetno prinesli Španci. V 17. stoletju so krompir v Evropi gojili kot okrasno rastlino, redko so ga uporabljali tudi za prehrano. Na slovenskem ozemlju so ga po priporočilu cesarja začeli saditi v prvi polovici 18. stoletja, Marija Terezija pa je izdala celo uredbo o njegovem obveznem pridelovanju. Foto: David Kunc.